[נמצא 19 שון בסם הארכון הז]

ישיבת ועד הנשחרן

הקריה, כ"ז אלול תש"ח - 1.10.1948

שטינוגרמה רשמית
על ידי אריה כץ.

נוכחים: שר הנשחרן - ד. בן גוריון;

חברי ועד הנשחרן: ב. אידלסון, א.אלישר, מ. גרבובסקי,
י. דובדבני, ב. וינשטיין, מ. סבירסקי,
י. ספיר, ב. מינץ, ד. צ. פנקס,
דיר א. ריפלם, י. ריפטין, ב. רפטור.

בעדר מתישיבה: דיר ל. שיגר.

מזכיר הועד - מנחם כהן.-

- - - - -

היושב ראש
ד.צ. פנקס: אני מצטער, שאנחנו פותחים את הישיבה באיחור של 20 דקה.

אני מציע שנאחזר לדיוקנות הנצאית.

כפי שקבענו בישיבה הקודמת, נקדים לדיונים האחרים את קבלת התשו-
בות של שר הנשחרן על השאילתות שהוגשו כבר וגם נאשר בראשית הישיבה
להגיש את השאילתות הנוספות.

אבל לפני זה אני רוצה להגיד, שחבר חדש אתנו בסקום מר אשכול -
מר י ח י א ל ד ו ב ד ב נ י . נקוה שיעזור בעבודתו כדיבעי ונאחל
לו הצלחה.

ד. בן גוריון: קבלתי מישיבת ועד הנשחרן 4 שאלות.

א) למה לא ניתנה על התנגדות הלגיון בדרך לירושלים על יד לטרון? - שאלה זו כוללת גם עובדה, לא רק שאלה. העובדה הכלולה בשאלה איננה נכונה. ת י ת ן תגובה. והתגובה ניתנה על תנועת הלגיון מלטרון לרמאללה, שהם מוכרחים לעבור בתוך השטח שלנו. אם הכוונה לתגובה יותר גדולה: התקפה צבאית על המקום,- אז אני אומר, כשר הנשחרן, שאין סכנות לצבא לעשות את הדבר הזה, כי זה עלול להביא לסידוס הקרבות. לזה צריכה להיות עקדת הממשלה. ואם תהיה עקדה כזאת הממשלה - הצבא יעשה זאת. הוא מוכן.

ב) הנכון שאין חובת גיוס חלה על תלמידי ישיבות? ואם נכון שכתובה מזה גדל מספר התלמידים בהן? - כאן יש שתי שאלות. על אחת אני יכול לענות. אנו למשרד הבטחון אנשי האגודת, שיש 400 בחורי ישיבה, שהם כולם בגיל צעיר ושאם הם יתחייבו בגיוס - צריך יהיה לסגור את הת-יכות, ושהם גם בארצות אחרות משוחררו מגיוס. ושמית הסכם שהם ישוחררו.

החלק השני לא ידוע לי. יכול להיות, שזה כן. אני מוכן לברר זאת. יתן כי אם זה נכון - זה מעורר במידה ידועה את התביעה. אבל לא ידוע לי על זה. (מ. גרבובסקי: שחרור את 400 אלה? ד.ב-ג: כן.)

ג) הנכון שלא לגבי כולם חלה חובת גיוס אינדיבידואלי, כגון חברי מקיבוץ? ואם כן - מי קבע זאת ומה הם פרטי ההסדר הנ"ל? - מותר לי להניח, שזה מר ספיר שאל? (י. שפיר: אני שאלתי: אם קיימות עוד הסכמות?) מסידורים שנעשו במדינה חל חובת גיוס שהלה על כולם. אולם, קיימת מסורת, עוד מלפני המדינה ומלפני צבא ההגנה לישראל: שיש הסכמות. יתכן שהמסורת הזאת נמשכת בפועל. אם כי אני מודה, שאינני בקי. אני אומר מדוע אינני בקי. מפני שאני בקי בענין הכללי: שהמקים הם במידת ההלקח גרוע, אם אפשר להגיד זאת, מהלקח של המיילים. רק אתמול יסכנו על סדוכה זאת. המצב הוא כזה, שאיש המקח, שהם יש מזית, דיגו במועל כדין מייל: הוא מופקד וצריך לעמוד במערכה. אבל אין לו הזכויות של המייל. כי לא מהליפים אותו והוא לא מקבל תופס. רק אתמול מיתה ישיבת המקח, שבה חועלמה שאלת זאת והחלטנו, כתוך מחאת האנשים המכוונים על התקציב, למת לאנשי המקחים בתוך החזית זכויות של מייל וגם מנקס של מייל, אם כי מסוג מיוחד: שהאדם יקבל גם תופס ושיחליפו אותו לזמן-מה.

מהום כך לא בדקתי ענין המכסות. אבל המדינה לא יודעת מענין של פיקורין מחובת גיוס אינדיבידואלי. ואם זה קיים - זה קיים בכוח המסורת, כמו שיש כמה דברים שהם קיימים בכוח המסורת. אין בסיס חוקי לזה בתוך מסגר צבא ההגנה לישראל. פרטי ההסדר - אינני יכול למגיד. במרחים צריכים להיות בקיאים אלה אשר עסקו במקרה או כוער הבטחון היסן, כמו

מצ' ספיר, הצ' ברל רפפור או מר סבירסקי. אבל אני יודע, שיש פסורת כזאת. ובפירוש שאני מכיר את הענינים (ומשפחת זה אני מכיר) זה לא מקל על המסקים, אלא להיפך.

מה ענין הניוסים של חיים הבלתי מגויס, לפרקי זמן שונים המגיעים עד שבועיים? - ~~&&&~~ זה במקומות בודדים, שיש שם 8 צרכים של שעה, כמו שהיה לפני כעשרה ימים בצפון, כשהיה צורך לגייס אנשי כשקים, כי חסרו להתקפה כללית. אחר כך שחררו אותם. דינם לא רק ככל החיילים, אלא נעשה מאמץ שחיים יהיה בבא ויגולרי ויקבל את כל האיסונים של חיל הרגלים, וגדודי חיים מוצאים עכשיו מהמסלסים ובמקומם נשלחים גדודי חיים, למען שהם יוכלו בכמך 10-14 יום להתאמן. באופן, שהסבמה היא: עד כמה שאפשר שלא יהיה שכדל בין גדודי חיים ובין גדודי חיים, אלא זה גם כן גדודים לוחמים, צם כי, במקרה הגיל, כמובן, לא יושלו עליהם משקידים כל כך קשים, כמו בגדודים צעירים. אבל נאחזים אמצעים כדי להשוך אותם לגדודים לוחמים. מלבד שאם יגיע מזמן להשלח הביתה - זכותם תמיד קודמת.

מיושב-ראש שלכם אמר לי, שיש כאן שאלה, שנדמה לי, שאינגה שייכת לועד זה - ענין מאסרי לחיי. זה ענין של בטחון, אבל בטחון פנימי, לא ענין של בטחון חיצוני. המסלה תכירה, שזה ארגון טירוריסטי, והיות חבר בארגון טירוריסטי - זה בעצמו מעשה פשע. יש צורך לגלות את תרוצחים, יש צורך לגלות את מנחיגי תכנושיה טירוריסטית מזאת. אחר פחם נתפס בכר. (י. כפיר: יש סכנה שבעסוק רק בבטחון חוץ ובשמוך את לא לחוץ מבטחון...) זה ענין פוליטי פנימי. אני פסרתי את הבירורים, שחייתי פוסר גם בפקום אחר. אבל, לדעתי, אין זה ענין לועד הבטחון.

נשאלתי על מאסרו של ראש מרכז הגיוס, דיר אבניאל. הוא נאסר מפני שהיה חשר שהוא היה מעורב בנסיון להבריח את ראש חלחי, אשר קבל רשיון כמרוצדורה, אפנם, לא בלתי חוקית, אבל בלתי רגילה. אבל מהחקירה נתברר, שהאסמה הזאת אין לה שום יסוד וניתה תורצה מיד לשחרר אותו. נשוחרר.

מיוסב ראש
ד.ב. בנקס: נבחב כפי שאושבב בסועבת הסדיבה: שכל פי שטאל וזכה לתשובה, רשאי להעיר בטשפט אחד או שבים טשהן, או להציע הצעה.

השאלה הראשונה לגבי לטרון - נשאלת על ידי טר ריפטין. שני רגפאם!

י. ריפטין: טר הכשהון אטר, ששאלת הערת הבהרה - זוהי שאלה, אשר בת צריכה להיות החלטת של הממשלה. אני חושב, שאם לדבר לא על הטשלה, אלא על פוסדות של פועצת הסדינה, יכולים בשאלת זו לדון אחת פשתי הועדות או שתי הועדות: יכולה לדון בזה ועדת-החוץ, ולפי דעתי, יכול לדון בזה גם ועד הכשהון. תחוך זה שתשובה אשר בתקבלה בענין זה, איננה טשקפת אותי ואיבנה טסכים גם את טר הכשהון (ד. בן גוריון: זאת לא אטרתי!) י. ר.: אני לא אטרתי שום דבר שלילי), אני כציע שבענין זה יהיה דיון דחוף בוער הכשהון הזה, אם אפשר עוד ביטיבה הזאת, ואפילו לצבי ענין הצנזורה.

מיוסב ראש
ד.ב. בנקס: טסיכים ופשובה על כל שאלה יהיה אחרי שתערות תיאטרנה.

מ. גרונבסקי: מה תניטוק לשחרר בן ישיבה, אם לא טשחררים תלטיד או תלטידה טאוניברסיטה ודורשים טהם להתגייס? אני רוצה לדעת טהו תניטוק הטיוחד לזה. יכולים לסגור כל בית טפר דתי או לא דתי. אם עוד לא רבנים. קיבוש שם אטולה עולה על הכל, ושם חייבים בגיוס!

י. שכיר: בקשר לטכטות. תבעיה איבנה רק בעיה של טשקים, אשר נטצאים בקו האש בחזית. אלא זהו דבר אשר קיים בפועל בכל טשקים קיבוציים. טשפחני אם הוא קיים כפושבי העובדים. ויש החלטה של טרכז הגיוס, שכל תחייב גיוס בגילים אלה ואלה, טעדיין לא התיצב - חייב להתיצב.

אני יודע שלא מלאו אחרי מקודת חזאת. בכל המקומות באו ומוציאו חוץ מאנשים שהם במקרה חברי קיבוצים. הבעיה היא פרינציפיונית ולא תכלית מכחינה מעשית או צבאית. התביעה היא שכל אדם חייב למיות חייל או לקבל שחרור אינדיבידואלי. ואם הוא חייב - הוא יכול למשלח על ידי הצבא לכל מקום, בין אם זה בחזית או בעורף.

השאלה הזאת גורמת לסירוגת עצומה במון מוגי הציבור, שאינם מביגים איך במקום אשר יכולים להיות קיימים שניאם חוקים לגבי חוגים שונים של היטוב. החוק של המשלח ביטל חרבה מאוד מהמסורת שהיתה מעם, ויש לקיים את החוק הזה.

ד.צ. פנקס: לא מר טפיר שאל את השאלה, אבל אני ניסחתי אותה. היתה שניה אלי ודרשו ממני לברר את השאלה. ואני רוצה לנסח את ההצעה, אשר נובעת מההערת של מר טפיר. אני מציע, שהיקבע שהצבא האינדיבידואלית הבלתי מותנית של כל אזרח המדינה להיענות לצו הגיוס; ביטול פטורים; שחרור רק על יסוד החוקים הקיימים: או על פי מחלקה או בהתאם לצרכי המשק או על פי איזה שהוא כלל אחר שייקבע.

שר התחבורה הוסיף לומר, שיש אנשים שאינם מייבים ביוס ומגייסים אותם, משני שהם נמצאים בחזית, כמו ביטובי הספר. (ד. בן גוריון: האויב מגייס אותם!) יש לקבוע דין אחד לגבי כל האנשים אשר נמצאים במקיד זה, אם זה בסתולת או בראש שנה או בין-הגביב.

י. כהיר: אני רואה שהשלה אי-הבנה. זה נקרא חיים, משני שזאת שיברה לשונית. למעשה, המדובר הוא על אנשים מעבר לגיל הגיוס או משוחררים מגיוס מטעמי בריאות או סרוחקים וכדומה; לא רק במקרה של איזה חסם לסבנה של התקפה בנקודה זאת או אחרת, אלא באופן טיפוסי, אינני יודע אם בכל המקומות, אנשים מגיל של 41 עד 55 נקראים לבוא אחת לשבוע ל-24 שעות שמירה או 12 שעות שמירה. אין שום דבר יסודי ומסודר.

השאלה היא, קודם כל: לפי איזה צו או חוק לוקחים את האנשים האלה למשלטים ולמשלטים מסוכנים? קבלתי העתק של מכתב מאת אשת איש כזה, שהיא במשלטים על יד דיר טאריף או על יד בן-שמן, שהם נפלו, נדמה לי, 25 אנשים. כגראה, שאלק גדול מהם או רובם הם מסוג זה. (ד. בן גוריון: לאו! כרייעבר לאו!) בכל אופן, אלה הם אנשים בעלי משפחות.

אני יודע, כי אנשים מסוג זה, שאינם חייבים ביום, נשלחו ל-24-48 שעות, ולאו דוקא בזמן התקפה, אלא כדי למלא את כל המשלטים. בקטע מחזית שאני בקיא בו - המשלטים כולם תפוסים על ידי אנשים אלה. לפי איזה צו אנשים אלה נלקחים למסדרת של 24-48 שעות? זה גם סערער את כל מערכת החיים שלהם. אנשים עובדים ובגיל זה - זה קשה להם. בקשתי, איפוא: א) להעמיד את זה בסדר היום; ב) שתבוא הודעה מצד הממשלה ושר הבטחון מהו הסדר.

<u>ד"ר א. רימלט</u>: השאלה היתה, למעשה, יותר בכוונע ל צ ו ר ת של המאסר. מה אבניאל מציע הוא מעקיד גדול וחשוב במשרד הבטחון. האם לא טוב היה ללכת בדרך אחרת: לקרוא אותו, לחקרו ולראות מהי כידת ההאשמה? כי מאסר, אם כי הוא נעשה בשחרור - פוגע במרסטיג'מ. הצורה לא היתה, לפי דעת השואל, חולמת בסביל מקיד גבוה. כי על ידי כך מדבר מסתבן לידיעת הציבור &&&& והמרסטיג'מ האישית של בעל המעקיד היא פגועה על ידי כך, אם כי הוא שוחרר.

<u>מ. גרבובסקי</u>: המשובת של שר הבטחון, בענין למיי, שזה לא מעקיד הוער הזה, מכיון שזה דבר של בטחון-פנים - איננה מספקת. אם זה שייך למשרד הפנים - אז בוועדת-הפנים ישאלו את זה. ואם זה בידי שר הבטחון הרי הוער הזה הוא על יד שר הבטחון וחבריו רשאים לשאול ולקבל תשובה על מהלך המאסרים. זה, אגב, ענין בטחוני לא רק פנימי. זה היה קשור במצב כללי. זה גם בטחון חיצוני. באופן כזה, הלא אפשר להגיד שזה שייך לוועדת החוץ... לפי דעתי, דשאי הוער הזה לשאול על מאסר שרוריסטים פוליטיים. אם זה בסמכות כוללת של משרד-הפנים - זה ענין אחר.

ד.צ. פנקס: ישנה שאלה אחת, אשר נוגעת להסכות מועדת ועליה אפשר לדון בדרך כלל, בהתאם לדברי סר גרבובסקי. ואני אבקשם את סר הבסחון לשקול, אם על יסוד זה שהפעולה הזאת נעשתה על ידי הצבא, סהוא פועל בהתאם להוראות משרד-הבסחון, אם רשאי ועד הבסחון לשאול על כך ואם לא כאן המקום לבירור השאלה הזאת. לדעתי - כן.

א. אליסר: בקשר לגיוס התלמידים, אשר זה קשור בשאלת בחורי הישיבה. הלא יצא צו-גיוס חדש בחו"ל.

היושב ראש
ד.צ. פנקס: בסוף הישיבה מוכל לשאול את השאלה הזאת.

ד. בן גוריון: דעתי בהחלט, שאין מאסרי להיי ענין לועד הבסחון. המאסרים נעשים על ידי המשטרה. הצבא עוזר ויעזור בכל עם סהוא יידרש. זה ענין פנימי. ועד הבסחון - הוא לבסחון המדינה. בסועצת המדינה יש פקום ואפשר לשאול כל סיני שאלות בענין זה, והמשלה סחוייבת למת את הדין על כל הענינים. ועד הבסחון - לפי דעתי הגסורה - אין זה עניינו לשאל בלהיי ובטירוריסטים. כי זה ענין פנימי. הצבא נותן עזרתו, אבל לא כל מה שהצבא עוזר בו - זה נוגע לועד הבסחון. יען כי השיקוח והמלחמה נגד הטירור - זה לא ענין הצבא. עניינו של הצבא הוא רק להגן על המדינה מאויבי חוץ. כאשר הוא נקרא לעזור בדבר אחר - הוא סחוייב להיענות, אבל זה לא מעקידו. לא לשם כן סתארגן צבא.

ד.צ. פנקס: המקודה שקבלנו בסועצת המדינה, ככל מקודה אחרת, צריך היה ש שאיזה שר בממשלה יהא סתום עליה. ושם שר הבסחון סתם עליה.

ד. בן גוריון: אני הייתי גם האינציאטור של המקודה הזאת ואניתי לשר הממשלים שיכין מקודה כזאת, אבל לא בקשר עם הצבא. זה נסטר לשר הבסחון, לאחר שהוחלט שהאנשים האלה יהיו נידונים לא בממשל

הזדמנות, אלא במשפט הצבאי. חושל על שר מבטחון לבצע את החוק הזה. אבל זה רק ענין טכני-פורמאלי. כי המלחמה בטירור - איננו ענין הצבא. זה ענין פנים וזה ענין שר המשטרה וזה ענין הממשלה כולה וראש הממשלה. את האינציאטיבה בענין זה קבלתי כראש ממשלה, כי ראיתי שמדבר הוא באיים מבפנים על קיומנו.

אחר כך נשאלתי: מדוע אסרו פקיד גבוה? לא הצבא אסר. זה באמת לא סיים תנה. העובדה שהאדם משמש במשרה גבוהה, כשיש חשד שהוא ניסה להכריח אחד מראשי הטירוריסטים - לא יכלה למנוע מאסר. ואלה שמטפלים בזה היו מוכנים בשליחותם, אילו לא היו אוסרים אותו. אבל מטני זה איש מקלא תפקיד חשוב בעניני מניוס, בקשתי להסביר לי את האומר. כשקבלתי את אומר החקירה, לא מצאתי יסוד מספיק להחזיק אותו במאסר. אבל, לפי דעתי, אלה טעלו בענין זה - הם היו צדדר גמור. ואילו לא פעלו כך - לא היו מכלאים את שליחותם. זה שאדם משמש במשרה - לא יכול להיות מחסה, כשיש יסוד רציני &&&&&& לחשוד בו שהוא שותף לדבר קשה. בסקרה זה ברור לי, שאבניאל לא היה שותף. מפני זה נתתי פקודה לשחרר אותו.

אחר כך עוד בענין איסיבות. אני רוצה להגיד לגרבובסקי, שחסדיניות של הכטחלה ושל משרד הבטחון היא לא לסגור שום בית ספר גבוה וביניוני, לרגל המלחמה, אם רק מדבר הזה אפשרי. מבטחנו לגיסנסיות, שהמחלקה המסיבית לא תיסגר, אם כי מגייסים את המחלקה המסיבית, את הבחורים שבה, אבל לא את הבחורות. מבטחנו לאוניברסיטה לעשות סידורים שהאוניברסיטה תהיה פתוחה גם בשעת המלחמה. חסדיניות שלנו היא לא לסגור מוסדות ליפוד, כמו שחסדיניות שלנו היא לא לסגור בתי-חרושת. אלא כשם שמשחררים פקיד בכית חרושת או בבנק, אם לקיחתו לצבא יכולה להזיק רציני לבית-החרושת,- אין בית-הספר גרוע מזה. ודואגים שהאוניברסיטה והטכניון ובתי הספר הביניוניים במחלקות מגבוהות יהיו פתוחים.

אבל זאת לא אנאלוגית לגמרי שות עם איסיבות. אני אמרתי ואני חוזר: מניפוקים היו שניים: א) יש רק 400 בחורים כיסיבות והם הסריד.

ואם הם כולם בגיל הגיוס - המורה מיסגר. ב) שגם כארצות אחרות משחררים את תלמידי הישיבה. אם על ידי כך בתי הישיבה משמשים מסיבה למשמשים - זה מחייב בדיקה. אם אומרים שיש עובדה כזאת - אני חייב לברוק את זה.

בענין המכסות. אני תמים דעים עם האדון ספיר, שחוק אחד צריך להיות לכל המדינה. וכך נוהגת המדינה. אבל ספיר כודאי יודע את זה, שאלנו עוד משמים בערכוביה החוקה של מסירה והמסורת של ההגנה. אני להלכה נגד זה, שמכיון שהדבר היה בהגנה, אם כי איננו הולם את המשטר החדש - זוה ישאר. לדעתי, זה לא צריך להיות כך. אבל אי אפשר בבת אחת לעקור את זה ולהכניס למסגרת חדשה. לפעמים התיקון קשור xxxxxxx בליקויים שהם צריכים עצמם התיקון. ואם המצב הוא כזה שבמשק כולם מבני 20 עד 30 והמשק עלול להסגר - ישוחרר חלק מאנשי המשק. אבל יש עוד, כגראה, פה ושם שנוהגים לפי המסורת הקודמת. וזה בהרבה מסחים, ולא רק במשק זה.

זה גם בענין הגילים למעלה מארבעים. זה בניגוד לחוק. או יותר נכון אומר: לא לפי החוק. כי לפי החוק אסור לגייס אנשים למעלה מארבעים. רק עד ארבעים. אבל גם זה עוד המשך מסורת ההגנה. אנשים אלה - זה חברי ההגנה. אני כבר שאלתי את השאלה וגם בחתי הוראות שלא יעשו את זה, פרט למקרה שיש סכנה. אז מותר לו למשק לגייס כל יהודי. עד כמה שאני הבינותי את העובדות, קוראים לזה את חברי ההגנה, אשר חובת ההתגייסות לא חלה עליהם. גם זה, לדעתי, לא בסדר. אי אפשר לחייב אותם. בלי הוראה כללית - אין לעשות זאת. יש עוד משקי הבלים שהם נוהגים לפי הסדר הקיים. נדמה לי, שזוהי ההסברה, אם כי סבתינה חוקית הדבר הזה איננה בסדר בהחלט.

בלי שום ספק, שהמדינה מוכרחה להתנהג על פי חוק החל על כולם, ביחוד שיש גם חוק-שחרור ושמשחשבים יותר מדי עם צרכי המשק, מוסדות, תנועה וכו'.

ב. רמז: אני חולק על תוכן השאלה של מר ספיר ועל תשובת שר הבטחון בענין המכסות. אני חולק על מסדר המדש הזה והנני מבקש להכניס את זה כסעיף לדיון.

י. שרת: אני תומך בהצעה זו!

היושב ראש
ד.צ. רן זמ: אם יש הסכמה - נכניס את זה לסדר היום באחת הישיבות הבאות, ועד אז, אולי, נשיג אינפורמציה מדוייקת.

עכשיו קבענו שנשאל שאלות בראשית הישיבה, כדי לאפשר לשר הבטחון לשמוע אותן.

ב. זיידלבון: מה עושים כדי למנוע ריבוי תאונות דרכים? לפי שעיר ולפי דובדבני ישנה סטטיסטיקה מאוד מעניינת בענין זה. אני בקרוב אצטרך ביה-חולים צבאי ושם שוכבים הרבה פצועים מסקרים של תאונות דרכים, לרגל אי זהירות של נהיגה בכלי הרכב. מוכרחים לנקוט באמצעים דראקוניים כיותר, כדי למנוע אסונות.

א. זלדה: בנוגע לגיל הגיוס. בירושלים מתעקשים מאוד-מאוד על זה שגיל הגיוס שם גבוה יותר מבכל איזור אחר. נדמה לי, גיל הגיוס שם הוא עד 50-55, מתוך לאבות למשפחות מרובות ילדים.

נשאלתי שאלה שנית בקשר למשפחות החיילים הנמצאות בחו"ל. ישנם חיילים צעירים שבאו הנה ושים להם משפחה בחו"ל. האם משפחותיהם בחו"ל תקבלנה איזה סעד, לפי התקן המקובל כאן?

אני חוזר לשאלת התלמידים בחו"ל, אשר מגיעים רק מאות אחדות בלבד ואשר הם לומדים זאת השנה האחרונה. שמענו מהשגריר בוושינגטון שהוא, כאילו, עשר אותם מחובת הגיוס, ולמחרת היום באה פקודה לגייס אותם.

ב. וינשטין: לפי איזו שיטה ניתנות בצבא העבודות? ואם זה נכון שישנה שיטה של "סינגל-סגדרי" - שיטה של אי-התמרות? והאם קיים פוטר לכיצוע כל מיני עבודות בצבא?

י. הירי: בסך שלושת השבועות האחרונים קרו, כנראה, התנגדויות של ערבים בודדים וטקרי רצח באיזורים לא כל כך קרובים להודיה - מה שמעורר בעיה רגישה מאוד בקשר לאנשים העובדים והמסוגלים

לאורן מבעת ארוכה מאוד בעורף. אם כי בשבוע האחרון חלה התוצאה בעניין זה, אבל התופעה הזאת מדאיגה מאוד.

ב) בענין הנח"ל (גיוס חו"ל). האם יש סיעול פתאים בחיילים האלה? אני שואל זאת, מיות ושמעתי פצדדים שונים, שיש ביניהם תרגשה מעיקה על היחס שנתקלו כו כאן. הדבר הזה יש לו הדים גם במכתביהם או בהודעותיהם הביתה. בהיקף הקיים של אנשי חו"ל, תופעה כואת של תרגשת קשת שלהם, עלה שהם כאים הנה, והיחס אליהם - עלולים לעורר, מבחינה כללית, פרובלימה רציגית יותר.

ג) אני מרשה לי למסור, בקשר לענין תאונות הדרכים, כמה מספרים. מרם לסקרים של האונות כתוצאה מהתנגשויות מכוניות צבאיות ביניהן לבין עצמן, שלא הגיעו בכלל לידיעת המשטרה, היו במשך שלושת החדשים האחרונים 50 מקרי מוות, רובם מקרב אנשי הצבא; 139 מקרים חמורים של פצועים; 304 פצועים קליט; וגוף רכוש ב-340 מקרים, בזה לא נעם מכוניות צבאיות.

אני התעניינתי בדבר הזה ונתברר שהמשטרה אין לה אנשים. אני אמשה לומר, כי אילו לעמוד לרשותה היה לגייס את אותם 50 איש שנהרגו - אשר היה למנוע גם את מותם הם וגם את כל יתר התאונות. לי נדמה, שהוסר אנשים להסקיד זה איגו יכול לשמש גימוק בכדי להסאיר את המצב הפרוע. אני הושב, שמותר להגיד בפסיכה זאת, שהתנהגות של הנהגים הצבאיים היא פשוט השתוללות. (י. בן גוריון: לא צריך להכליל. יש מקרים כאלה.) אדוני שר הבטחון! אני גוהג בדרכים ואני עד לנהיעותיהם של הנהגים הצבאיים, בצורה כואת, בגיאים - ב-80, במכוניות צבאיות יותר גדולות - ב-50 ובמכוניות משא - כמובן, פחות קצת.

ב. מיגץ: עד עכשיו היו דרכים של גיוס חו"ל, בארצות שונות, שהקיפו את כל החלקים של שארית הפליטה. היתה בכל ארץ שיטה מכוונת אליה. לפני שבועיים בערך יצאה משלחת של הצבא, בראש דוד רסף, המכוללת 22 איש, והיא מבטלת את כל פעולה המגייסים, שעברו עד עכשיו. נדמה לי, שראשית כל, הדרך שהיא בה מבטלת והצורה שהיא בה מבטלת את פעולת האנשים - אינה כואת, איך להגיד זאת, כמו שצריך לעשות את זה. ולא צריך להסיח בדעת אחד את האנשים שעשו את הפעולה הזאת.

שנית, בין כל 22 האנשים שיצאו - אין אף דתי אחד. פרוש הדבר: שההשפעה של המשלחת הזאת לא תהיה גדולה על חלקי היהדות הדתית באירופה, בעניני הגיוס. וזה מאוד לא רצוי. הייתי מבקש מאוד מטר הבטחון חשובה על כך, ואם אפשר - לתקן את הדבר הזה.

י. רוזנבלי: האם כבר נקבע המועד לחלוקת בגדי חורף בצבא?

דיר א. ריבלין: האם תיינו יכולים לקבל פרטים מדוייקים על הפקרה שקרה לנו לפני שבוע במשלט על יד בן-שמן?

ד. בן גוריון: אתמיל מהדבר האחרון. על יד משלט, נדמה לי, מספר 120, על יד כפר מוריתין, נמצאו כ-80 איש חיים על הנבעה. כשעה ? בבוקר נעשתה התקפה-פתאום עליהם ונהרגו 23 אנשים ונלקח נשק. האחרים, כנראה, לא הרגישו את עצמם בסוחים ונסוגו. עוד בדרך נסיונם כבר נתקלו בגדוד שבא לעזרתם. הגדוד הזה לקח חזרה את המשלט ותקף את התוקפים. לא הסתקלו בזה ובאותו לילה נעשתה התקפה על שני משלטים ערביים - שני כפרים: שם האחד בודרוס אאאא

לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת ההסטוריה. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

הם עומדים למעשים בסדר לא מהות קשה מאשר גדוד לוחמים רגיל. ואני כבר מסרתי, שיש מחלוקת, וכבר התחילו במשפחת, להתליף את גדודי חי"ם. שולחים אותם לאימונים לזמן קצוב, ולמשך הזמן הזה תופשים גדודי חי"ש את מחלטים.

ד.א. פקס: מה ההבדל המהותי בין שני הגדודים?

ד. בן גוריון: א) הגיל; ב) לא קבלו את האימון המתאים. יש התקדמות כמובן משמעותים, אבל בעיקר בגדודים שנשארו עד עכשיו לחיל-רגלים. עכשיו לא יהיה כבר הבדל כל כך גדול.

ד.א. פקס: ובמשלם הזה על יד כפר סודיעין היו אנשים מהחי"ם?

ד. בן גוריון: כן. הם לא היו כל כך מאומנים וגם לא היה המפקד אתם באותו בוקר.

ד.א. פקס: אבל לדין הקרב דיגם אחד, בסקרת הצורך?

ד. בן גוריון: כמובן, שהם יצטרכו להשתתף בקרבות. אבל בקריאת הקרבות יבואו בחשבון, בראש ובראשונה, גדודי חי"ש. אולם יש כבר מקומות, שאין כמעט כל הבדל בין גדודי חי"ש לחי"ם. בהכנון, למשל, גדודי חי"ם לא נושלים מרכה מגדודי חי"ש.

לשאלה של דובדבני. קורם צריך להביא את כגדי המורף. כעשים מאמצים להביאם, ואני מקוה שיבואו בזמן. אבל לא יתולקו בדרם שיבואו לארץ. רק חלק לא מסויק נמצא כבר בארץ.

י. דובדבני: אני מציע שמה שיש - שיחולק. כי יש עכרות בזכאות עד תיות כל הכמות - תחלוקה איננה נעשית.

לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אשור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

ד. בן גוריון: בשביל חיילות יש אחוז יותר גדול, ומה שיש בשביל חיילים - הוא כל כך קטן שלא נחלק עכשיו.

ד.צ. פנקס: האם יש סיכוי שזה יבוא בזמן הקרוב, למבי התורף?

ד. בן גוריון: יש סיכויים. הין קשיים בדולארים, והקשיים האלה טולקו. אני מקוה לכן, שהחלק הגדול ביותר יגיע בזמנו. עוד לא רכשנו את כל הכמות. יתן כי דרושה כמות הגונה.

איבגי יודע אם נכונה הטענה של מ י נ ץ בעניין זה שאין אף דמי במשלחת. אני אבדוק את זה. אם זה נכון - אין ספק, שזה יתוקן.

י. ריפמן: אם תהיה כדיקה זאת - מוטב שתהיה בדיקה מלאה.

ד. בן גוריון: אדרבה, תאמר לי מה הטענה!

י. ריפמן: חסרות שם, לדעתי, עוד כמה "דתות".

א. אלישר: אני אפילו לא שואל. אני בטוח ששם אין...

ד. בן גוריון: הסתננות הערבים ישנה במקרים אחדים. אין לנו מספרים מדויקים. אבל חלק של המליטים הערבים נמצא מאחורי הקווים של הערבים: בגליל, בדרום - והם מנסים להסתנן. הסיבה העיקרית - היא כלכלית. יש גם סיבות פוליטיות: לבדוק, לראות. בדרך כלל, מתגברים על זה, אם כי אי אפשר לעשות את זה בכל מקרה ומקרה. אין לנו כוחות כאלה שיעמדו כשרשרת ברזל. אבל הצבא עד לכעית הזאת והוא נוקט באמצעים עד כמה שאפשר להמעיט את זה.

בעניין גח"ל. שם יש טיפול מתאים. אם שואלים אותי אם הטיפול הוא מספיק - הייתי מתקשה לענות. כמו שאין טיפול מספיק בכלל בצבא. לדעתי,

לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אשור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

מטיפול מחינוכי כצבא - איננו מספיק. אבל איננו חושב, שיש מחות טיפול
בנח"ל מאשר נתון כחנאים בהם נתון אחת בכללו. איננו חושב, שהחרגשת הרעה
בנח"ל היא במידה יותר גדולה מאשר בצבא בכללו, בשים לב שהם אנשים זרים.

בדרך כלל, ובזמן האחרון מדבר הזה נבדק בדיקה מוסכמת, מצב הרוח
בצבא הוא טוב. זה לא אומר שאת ושם אין טענות או שאין דברים שאינם בסדר.
לא בכל מקום יש מפקד טוב או מפקד שיש לו מאקס או שהדבר מסודר בזמנו.
באופן, שאני אומר - איננו בא להגיד שהכל הוא על אחד האידיאלי בעולם
שכולו טוב. אבל, בדרך כלל, הלך הרוח בצבא הוא טוב והאוכל הוא טוב.
(ש. סבירסקי: מצויין!) ה"מצויין!" שלך מלווה קצת בגיחוך: שמא זה
למעלה מהדרוש בצבא עממי. אבל זה לא בגלל מאוכל. התיסונים מכניסו
התרומתיות בצבא. וכאשר במשך שבועיים אלו נתקבלה תקופה לעבוד "תכן" -
אז עומדים "תכן" ושמים לקרב. ואם המלה הזאת ש ש י ם לקרב - היא
נכונה. תחייל מרגיש שהוא מוכשר. אין זאת עדיין התרגשת בחי"ם בכל מקום.
שם - לא. והעניין של מידיעין (המשלש על יד מודיעין) גילה את זאת. שם לא
היה רק עניין של התחמקות. כי אילו היה איסון אחר - לא היו צריכים לברוח.
אבל, בדרך כלל, הלך הרוח הוא טוב וזה חל גם על חלק גדול של נח"לאי, אם כי
שם יש יסוד שיתיו מחות מרוגים: גם את הלשון איגם יודעים. בכלל, בצבא
שלנו יש עכשיו בליל של שפות.

איננו חושב, שמצב הזה כזה שהוא מעורר דאגה, אם כי נכון שמשיעול
בנח"ל דורש הרבה יותר תבונה ופסיכולוגיה ומרץ, מאשר באחרים. נכון זה שהוא
זר ואיננו יודע את הלשון. אין אצלנו מנגנו הזה, שמאפשר בדרך כלל, לקרב
ואין הרבה בתים שאדם זר יכול למצוא שם בית. וזאי מרובלים". אבל אין
הדבר בסבך שהוא מעורר דאגה רבה.

לשאלת האדון וינשטיין. אין "סינגל סנדר" בצבא. אני רוצה להבחין
בין ייצור נשק. זה לא על פי סנדר. המון בתי-חרושת עובדים בזה. בדברים
שאינם ייצור נשק - אין "סינגל סנדר". מרמים על זה אני מוכן להסכים באחת
הישיבות הבאות.

לעיון מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אשור ארכיון צה"ל
ובשגרת הבטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

נכון, שבירושלים קבע המשקד הקודם שיש ירושלמית בניגוד אנשים בגיל יותר גבוה. ביטלנו את הדבר הזה וניתנו הוראות להשוות את ירושלים עם כל הארץ. אם כבר במעולה הסכיקו לעשות את זה - אינני יודע. אני מניח שכן. יש בירושלים תסיבה ויש חיל משמר ושוטרים שגם שם יתלמו. יש שם תרבה חזיתות והמלחמה נמשכת. ואף על פי כן, ההוראה היא: דין אחד לירושלים ולכל הארץ.

אם משפחה תחייל בחו"ל מקבלת את אותו המענק?- אינני יכול לענות על זה. רק בזמן האחרון הכנסנו בארץ את הסרינגים שמשפחה מקבלת באופן אוטומטי. אני אברר את זה.

בענין תאונות הדרכים. זוהי צרה גדולה. אני אסיר תודה לאינפורמציה של ספיר ואביא את הענין הזה לפני המשה שיוציא הוראות חמורות. לי בעצמי קרו ארבע תאונות חמורות בחיי, ואני צריך הייתי להעיד עדות לא כל כך אמיתית במשפט לשחרר את הנהג. אאאאאאאאאאאא איחד עם הליקויים הרבים שיש בצבא, צבא צעיר כזה ובלי מסורת, המשמעת שלו היא לקויה בשטח הקרב. וגם בענין זה אין זהירות ברכוש, אין זהירות בחיים ואין זהירות בכבוד של אנשי ובכבוד של האדם עצמו. אבל הגיעה כבר השעה להגיה את היד על ענין זה, ואני אביא את משאלתכם, שאני שותף לה לגמרי, שייקבעו שם תוקים מסויימים.

ענין זה של שוטרים - הוא קשה. בממשלה היתה הביעה: לקצץ בשוטרים הצבאיים. אבל יתכן ואהיה תכרח להגדיל את המשטרה הצבאית, כי זה גם תאונות בחיי אדם וגם נזק ברכוש: תורגים את הנסיגים והאוטומוביליים. הצבא שלנו מעון חינוך רב בענין זה. מבחינה קרבית מבחינה אאאאא, הצבא שלנו הוא לא רע. מבחינה אדמיניסטרטיבית הוא גרוע מאוד. כי תיכולת הזאת באה רק אחרי שנים של חינוך ושל עבודה תרבותית.

ב. רפטור: אני מבקש לעורר את שאלת הסמכות בענין קבוצות המיוחד ולהביא לנו מסקנה.

לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אשור ארכיון צה"ל ו/או הגנזך המשפטי. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

היושב ראש
ד.ב. פנקס: יש שתי שאלות, שאנחנו צריכים לברר לגבי הדיון: 1) של מר ריפמין. מר ריפמין מציע, שבועד המשפטי יהיה דיון על עמדתנו לגבי תפקיד התקופה. איך אתה מנסח את זה? (י. ריפמין: זה ניסוח לא רע.)

ב. רפפורט: אני מציע לדון על זה היום!

ד. בן גוריון: באמת, הייתי רוצה לדעת את חוות דעתכם.

היושב ראש
ד.ב. פנקס: אין התנגדות להכניס את זה לסדר היום. אינני יודע רק אם היום או בישיבה הבאה.

2) האם ועד המשפטן יכול לדון בשאלות הקשורות בענין החוק על קבוצות המיעוט. אני מציע לא לדון על זה היום. ניתן לשר המשפטן אפשרות להתייעץ בענינים אלה ונקבל על זה תשובה בשבוע הבא, ואחר כך נראה אם יש צורך בזה.

אנחנו דברנו על סיורים שכמה מהחברים רוצים לסייר בפעם ואולי גם בפעמים אחרות. האפשרות המכנית ניתנת והמזכיר מר מנחם כהן יכול לעזור לבצע את הדבר הזה. כל חבר אשר יהיה מוכן להשתתף - יודיע למר כהן עוד היום או בשבוע הבא. אנחנו נקבע את היום ושעות הסיור והחברים אשר יוכלו להשתתף בזה - ישתתפו. בשבוע הבא זה יהיה קשה, כי זה שבוע חגים.

(קריאות: אחרי החגים!)

לגבי הועדה הציבורית למען משפחת החייל. ועדת הועדות התכנסה והיא קבלה, בעצם, את ההצעה אשר הוצעה על ידי הא' זברסקי בישיבת הקודמת, והמרכב הוא: 649. ז. א., 15 חברים - כתרכב וכנוהג בהרכבת ועדות אחרות מטעם מועצת המדינה: 2 - ממשלת מועלי א"י, 1 - ממשלת הפועלים המאוחדת, 1 - ציונים כלליים, 1 - המזרחי, 1 - הפועל המזרחי, 1 - רביזיוניסטים,

ניפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל
ומשרדת הכנסת. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

1 - [illegible] מועלי אגודת ישראל, 1 - חיסנים, 1 - סמרדים, 3 נציגות של ארגון נשי החיילים, מתוך הנחה שהן לא תהיינה מעור אחד, כי אם תיצגנה כיוונים שונים, ו-3 נציגים של: משרד הכשרון, האוצר ומשרד המעד. אין לי עדיין כל הצעות. חלק של הצעות ניתן. המצעתי שבשם ועד הכשרון יקבלו את הסיגויים האלה.

ב. אידלסון: ההרכב של ההשעה יהיה רק מחברי סועצת המדינה?

ד.צ. מנקס: אפשר לצרות אנשים לנסרי מהרון.

י. ספיר: אפשר לשאול מה גורל ההצעה שהועד יורכב על-פי הסרימציה של ועד הכשרון?

ד.צ. מנקס: היא נידונה בועדת הועדות - ולא נתקבלה. בנוגע לתעודות. זה היה הדבר הראשון. בעניין זה יש צורך, כנראה, בעוד בירור, שאני אקבל על עצמי.

ד. בן גוריון: בעניין המחלמדים מחו"ל. ההוראה עומדת בתקפה. זה היה מועלא בעיני, כאשר קראתי הודעת מזיר שלנו בוושינגטון, תיות והיא בניגוד להוראה. שלחתי שלגרמה ונתקבלה תשובה, ש"סמא" משמיא שלוש מלים... ההוראה היא, שכל המחלמדים בגיל גיוס חייבים לבוא ולהתייצב, פלבד אלה שעומדים בנסר ליסודיהם וחייבים להתייצב בשני ועדה מיוחדת בלונדון או בניו-יורק או באיזו עיר אחרת, והועדה יכולה לשחרר, אם היא מוצאת שצדק ליסודיהם רצוי מבחינה כללית. אבל, בדרך כלל, חייבים לשוב.

א. אלישר: הלא יש תלמידים גם בקליפורניה וכו'.

ד. בן גוריון: הזרוע של המדינה לא מגיעה לקליפורניה. (ד.צ. מנקס: אבל תגיע, כאשר ישובו!)

לפרסם מעתק זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אשור ארכיון צה"ל ו/או רשות הצנזורה. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

ד.צ. סנקס: התרון שהיה בעתון - הוא היה מעורפל קצת. אבל אני זוכר, עוד מתקופת מרכז הגיוס, שהייבים לחזור ארצה כל חייל- הגיוס מחו"ל, גם לא מתלמדים. אלא אותם מתלמדים שעומדים לסיים את לימודיהם, הם יכולים להשאר, אבל צריכים להתייצב.

בעניין התעודות אנסה עוד איזה בירור, ואז אביא את זה בפניכם.

עתה נעבור לענין התשלומים למשפחות המיילים.

א. אלישר: אני מציע שנצטער בענין התפוגה.

איושב ראש
ד.צ. סנקס: נדלוג על ענין הצנזורה ונדון בענין התפוגה. האם יש מי מהחברים אשר רוצה לאמור בענין זה?

ב. רפפורט: אני מנעתי מעצמי במועצת המדינה מלהביע דעה, לאחר דברי שר הבטחון. אני התרשמתי שבמשלה אין דיון וכי בדברים האלה לא נתקבלה החלטה אשר יש בה משום שנוי ממצב הקיים. התרשמתי, שר הבטחון סבור, שמצב המדיני כיום (ואינני יודע אם שר הבטחון דבר באותה משמעות ישיבת של מועצת המדינה כראש הממשלה או כשר הבטחון) והמצב הצבאי הוא כזה שכמעט בלתי אפשרי לנו מסאטוס קוו. כך התרשמתי. אבל אם כי המועצה איתה סבורה כביכול, היתה רבת משתתפים למדי, לא רציתי לדבר על זה באותה ישיבה, ואני סבור שצריך לשוחח על זה מעט כאן.

באותה הישיבות אמר שר הבטחון, שכאן אנחנו דנים רק מהצד הצבאי של הדברים. (ד. בן גוריון: אני!) ואם יש עניינים שקשורים עם בעיות חוץ - אז ישנה לכך ועדת-החוץ. לא כל כך קל להפריד בין הדברים. ואני רוצה בזה להביע דעה.

אנחנו נמצאים במצב מדיני די חמור, כפי שזה נראין במועצת המדינה, אם כי שרם נתקבלו החלטות. אנחנו יודעים את מצבנו האמיתי, גם מהקיבוץ וגם ממצב הצבא וגם הכוונה שישנה מצד גורמי חוץ להכניע אותנו ע"י תפוגה בלתי מוסך